

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjazása: Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Allástkeresőknek 10, ill. 20 fillér. Az összeg előre küldendő be; lehet 10 filleres levélbélyegeken is. Jelígy levelek továbbításához 20 filleres bélyeg mellékelendő.

A SOPRONI AUT. ORTH. IZR. HITKÖZSÉG **אורח** állásra pályázatot hirdet. Pályázótól megkívánatik, hogy *sajchet-ubajdek miumcho, joré somájim*, és jó *chazen* legyen. Pályázatok 3 orth. elismert rabbitól nyert *kaboloh*-val, továbbá a magyar honpolgárságot, eddigi működését és családi állapotot feltüntetve okmányokkal felszerelve, alulírott elnökséghez nyújtandók be. Csak a meghívottak tarthatnak próba előadást és csak ezeknek lesznek a költségeik megtérítve. Sopron, 1932. május 12.

Dr. Weiler Béla s. k.
hitk. elnök

KOLLER
bronzcsillárgyár
BUDAPEST, VIII.
Dobozi utca 15.
Telefon: 32-3-37
1931. évi új modellek.

Üzv. Pollák Dávidné
vendéglőjében, amely
Balatonfüreden
az egyedüli orth. kóser étterem, az elsőszemben május és júniusban egy menü 2 pengő, napi négyeszi étkezés 5 pengő.
Kiváló tisztelettel üzv. Pollák Dávidné orth. kóser vendéglős, Balatonfüred.

Nőtlen hitoktató-jegyző
állást keres hitközségé, vagy mint instruktor. Tanít: tnaht, gemoret, rásit. Világiakból felelősség mellett sikeren levezgáztat. Perfekt német is. Ajánlatok: „TELJES SIKER” jelígyére a kiadóhivatalba.

SZOMBATHELYEN
legziletesebben és legoltsóbban
étkezhetik
Einhorn Simon orth. vendéglőjében
Erzsébet királyné-utca 5. sz.
Ételkönyv és pontos kiszolgálás. Lakodalmakat jutányosan vállal

Pollák Sarolta
kozmetikai intézete: Hajszálak kiirtása arcról, karról, szépségápolás, helyisoványítás legmodernebb alapon, szemölcsirtás, hámlasztások. (Dijtalan tanácsadás) „MIRACLE” hajeltávolítószer szétküldése utasítással: Budapest, VI., Andrásy ut 38. (Párizsi Áruházal szemben) Tel.: 15-7-98. Kérjen prospektust!

Apró hirdetések

LÖWINGER SÁMUEL Kaba. Házasságközvetítő. Eredmény biztos. Válaszbélyeg kéretik.

HUSZONNÉGY év óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi út 57/b. Telefon. Cég nélküli levelezés.

MEISELS házasságokat legdiszkrétebben közvetít. Táliszszövöde, könyvkereskedés, Rombach-utca 8. (A Rombach templommal szemben.)

26 ÉVES csinos leány 80.000 Kc. hozománnyal, biztos egzisztenciájú fiatalemberhez férjhez menne. Levelek válasz-bélyeggel ellátva Müller I. Bratislava, Edlov-dvor, címzendők.

HÁZASSÁGOKAT eredményesen és diszkréten intéz: Kornfeld Dávid (a hírneves néhai makói pap fia) Bpest, VII., Dob utca 10. II. 40. Válaszbélyeg.

VOLT TALMUDISTA 26 éves benősülne, ahol *parnoszójt* megtalálná, esetleg megfelelő hozománnyal. Ajánlatok, válasz-bélyeggel „Mazl 26” jelígyére a kiadóhivatalhoz küldendők.

28 ÉVES FIATALEMBER rőfösszakmában képzett, benősülne orth. családdal. „Becsületes és szorgalmas” jelígye.

ÖZVEGYASSZONY, 4 éves lisleánya van, férjhez menne. Hozománya jól menő vidéki vegyeskereskedés és 80.000 Kc. készpénz. Leveleket válasz-bélyeggel Müller Ignác, Bratislava, Edlov-dvor, továbbít.

VALLÁSOS intelligens, volt böcher, jólmenő üzlettel vidéki városban, házias leányt keres. Teljes című ajánlatokat hozomány megjelöléssel „*bász talmidchom*” jelígyére a kiadóba.

PIACI árusításhoz kis tőkével pénzestársat keresek. Szerényi J., Ker. Egyes. címén, Erzsébet körút 3.

TELJES ELLÁTÁST kaphat orth. kántornál egyedülálló ur. Szives megkeresést „kellemes hely” jelígyére kiadóba kérem.

FIATALEMBER 32 éves, vallásos, Szlovénzkóban jólmenő üzlete van, csinos, intelligens 22-26 év körüli leányt keres 80.000-100.000 Kc. hozománnyal. Leveleket bélyeggel ellátva Müller I. Bratislava Edlov-dvor továbbít.

HITTANTANITÓNAK ajánlkozik eddig 5 éven át legjobb jesivákon tanult böcher. Elmegy esetleg üzletbe kisegítőnek. „Akár falura, tanyára is” jelígyére.

JUNTUSBAN levezgáztat, átségít, garanciával középiskolai tanár, havi 25 pengőért. Érdeklődés este. Erzsébet körút 17. II. em. 11/a.

KÖZÉPKORU orth. öz. asszony házvezetőnői állást keres kisebb családhoz. Érdeklődés „Varni tud” jelígyére a kiadóba.

ENGEL orth. kóser étterem, Miskolc. Arany J. u. 11. Menürendszer. Utazóknak árendemény. Lakodalmakat külön teremben olcsón vállalok.

KERESEK vallásos böchert 5 gyermekem tanításához. Legidősebb 10 éves. Teljes ellátás és 20 pengő havi fizetéssel. Fried Jakab, Ujpest, Liszt Ferenc utca 13.

MINDENES szakácsnő állást keres, vidékre is megy. Sajovits Berta, Király utca 21. II. 49.

VAS-, fűszer és vegyeskereskedésbe, jobb orth. fiatalember, kezdő segéd, szerény igényekkel ajánlkozik. Klein Adólf, Okány.

NYARALÁSRA vállalko 10 éven felüli gyermekeket. Teljes ellátás, kitűnő házi koszt. Bernáth Áron, Balatonszemes.

GAZDASSZONYNAK ajánlkozik jobb zsidó asszony, lehetőleg magánoshoz. Krompek Ferencné, Kálvária tér 11. III 24

SEGITSÉG! Könyörgöm hittestvéreimhez segítsenek nyomorék elhagyott zsidó özvegyen. „Segítsetek” jelígye.

JÁHRZET-táblákat és könyvet művészi kivitelben olcsón készit, Magyar Lajos, 75%-os rokkant zsidó, Bp., VII., Dob utca 52. III. 2.

IDŐSEBB minden es zsidó szakácsnő hosszú bizonyítvánnyal kóser helyre ajánlkozik. Vidékre is megy. Susiczky Mari, Rombach utca 3. f. 4.

TELJES ELLÁTÁSERT vidéken is tanitok chümis rásit, gemöre tajszeleszt, Tenáht, elemistákat, polgáristákat. Barmi munkát végzek! Hoffer, Debrecen, Csokonai utca 17.

Felelős szerkesztő és kiadóhivatal: GROSZBERG JENŐ

SPRINGER NYOMDAI MŰINTÉZET.
Budapest, VII., Bethlen-utca 33.

אללנע מיינע יידישע צייטונג

כ"ה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP UCCA 10.
Telefon: J. 42-5-90. Csekkszám: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ (Külföldre 25 P.)

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Freudiger Ábrahámot

közfelkiáltással újból a budapesti orth. hitközség elnökévé választották

Deutsch Géza választási elnök — aki a multheti választásokat mintaszere ügyszeretettel folytatta le — a választmányt szerda este egybehívta. A gyűlés tárgya, az előjáróság megválasztása volt. Az ünnepélyes aktus a hitközség disztermében folyt le. Előbb az elnökválasztásra került a sor.

A választmány egyhangú lelkesedéssel, közfelkiáltással, óbudai Freudiger Ábrahámot választja meg. Az ujonnan megválasztott elnökért háromtagú küldöttséget menesztettek. Amikor az elnök tiszteletet parancsoló alakja a teremben feltűnik, kitörő éljenzéssel fogadják és mazoltov kivánságokkal halmozzák el.

Deutsch Géza választási elnök átadja elnöknek a mandátumot a következő szívélyes beszéd kíséretében:

— Mélyen tisztelt s nagyrabecsült Elnök Ur! Végtelen örömmel adok kifejezést, midőn immár hetedszer van szerencsém, hogy Önnek az elnöki megbízó levelet át-nyújthatom. Teszem ezt végtelen szeretettel aminthogy a választmány egyhangú akarattal nyilvánítása is a szeretet megnyilatkozása volt. A választmány minden egyes tagja szeretettel kér az Ön bölcs s céltudatos vezetésére alatt a munkából, mert mindnyájunkat csak egy cél vezérel; a hitközség érdeke. A Mindenható segédelmével sikerült Önnek hitközségünket felvirágoztatnia; adjon Önnek szeretett elnökünknek az Egek Ura továbbra is egészséget, erőt, kitartást a nemes munka folytatására.

— Elnök Ur hitközsége iránti szeretete öi zetlen, nem vár jutalmat, elismerést ember fiától. De, hogy bő jutalom részese lésszen az Ur *kegyelmétől*, arra legyen szabad a hetiszakasz egy Rási-magyarátára utalnom. A folyó hetiszakasz ama szavait: „*ifjoniszi aléchem* — s fordulok hozzátok” Rási a midras után a következő hasonlatot magyarázza: Egy királynak volt sok

munkása, akik immel-ámmal végezték dolgukat, egyik azonban odaadással. A bér-fizetésnél a könnyű lelkiismeretűeket elintézte hamarosan, sommásan s ezután fordult különös kegyelme a megbízható szolgája honoráriumát rendezni, utóbbinak hosszabb időt szentelve. Isten így tesz Izráellel is, akik őt lelkiismeretesen szolgálják.

— Rási eme magyarázatával szentül hiszem, hogy az Isten kegyelme fordul majdan Ön felé, mert Ön az a kiválasztott férfi, akinek működését — mi nem — csak a jó Isten jutalmazhatja meg...

Deutsch Géza talpraesett s élénk tetszéssel kísért üdvözlő beszédére az ujonnan megválasztott elnök meghatóttan válaszol. Szívélyes szavakban s talmudi, valamint midras-citátumokkal átszótt beszédében elérékenyvedve köszöni a megnyilvánult bizalmat és Isten áldását kéri, hogy munkatársai-val vállvetett működésében ezt a bizalmat továbbra is kiérdemelje.

Elnök beszédét spontán óváció fogadta. Ezután Freudiger hitk. elnök folytatta le az előjáróság többi tagjainak megválasztását. A választás eredményeként az összes eddigi előjárók — mind elsőrangú, kipróbált erők — visszakérültek régi pozícióikba. Eszerint az előjáróság a következőképp alakult meg:

Óbudai Freudiger Ábrahám elnök

Deutsch Géza alelnök
Schreiber Sámuel alelnök
Schlesinger József kultuszelőjáró

Schlesinger Adólf pénztáros
Kahan Frankl Samu ellenőr
Klein Márkuszk isk.-széki elnök

Megjegyzendő még, hogy Frankl Adólf felsőházi tag és óbudai Freudi-

ger Lipót örökös diszelnökei a hitközségnek.

A választmányi gyűlés ünnepélyes hangulatban az elnök hosszantartó élettelésével végződött.

Bojkott és indolencia

A rettenetes gazdasági helyzetünkben százszoros áhitattal és csodálattal olvastuk a mult heti szidrárt, amelyből látjuk: miképen akarta a Tóra a gazdagság és a szerénység, a hatalmas tőke és a nemesetlen ember, a mérhetetlen latifundiumok s a családi kisbirtokon gazdálkodó közötti ellentétet áthidalni, a *semitó* a *jajvel* intézkedésével, az uzsora eltiltásával. Eme, világot építő előírások között hozzánk szól az a pár szó, amelynek időszerűségét talán csak most értjük meg igazán. Így hangzik az íge: „*Félj a te Istenedtől s éljen a te testvéred nálad*”. Ez azt jelenti, hogy ha munkáról van szó akkor foglalkoztatnunk kell azt, akit a külvilág nem foglalkoztat, mert — zsidó.

Erre a három szóra *vecháj ochichó imoch* egy különös, a Tóra légkörétől nagyon messze eső világból való példa reflektori fényt vet. Kezdjük el a nemrég elhunyt Schnitzler-bécsi íróval. Az ő egyik irásában lefestett egy nagy ritkaságot: a Semmering egyik nagy szállodájának portását, aki zsidó. Pompás figurát rajzolt ki belőle, kedves, szorgalmas, figyelmes megbízható emberként ecseteli, természetesen álnévet adott neki. Mikor Schnitzler elhunyt, a különféle nekrológok kiemelték, mennyi finom és igaz tipust alkotott fantáziája, többek között megem-

litette az egyik cikkiró a portás rajzát s elmondta azt is, hogy az eredeti modell igazában hogyan hívják s hogy milyen szállodában működik. A leplezés eredménye az volt, hogy az illető szálloda elbocsátotta a Schnitzler-megénekelt alkalmazottját, aki most felmondásért pereskedik s a periratok utján került most nyilvánosságra az eset. Láthatjuk tehát, hogy még egy semmering hotel, amelyet nagy számban zsidók vesznek igénybe, sem szereti, ha tudják, hogy zsidó portása van. A nem-zsidó világ csendes bojkottjával szemben zsidó részről nincs ellenintézkedés. A bojkottot kiegészíti a zsidó nemtörődomség, az indolencia a zsidósors iránt. Sőt némely zsidó mondvasínált okokból nem ad munkát a zsidónak. Ilyen ürügyek: a zsidó alkalmazott mindjárt önállósításra gondol, a zsidó munkaerő drága és finnyás, stb. Ha olyan parancsról van szó, amely az ember lelkiismeretétől függ — tanítják a bölcsek — akkor a Tóra mindig hozzá teszi: „félj a te I'tenedtől”, ő mindent tud s lát. Épen azért, hogy ilyen üres kifogásokat eleve elhárítson a munkaadásnál mondja a Tóra: „félj a te I'tenedtől s éljen a te testvéred nálad”, támogasd munkával s munkában azt, aki a társadalom nagy harcában egy nagy teherrel: zsidó létével indul neki a versenynek.

Ami a zsidó a nem-zsidó világban, az a zsidó kereskedelmi és iparvilágban az — orthodox, mert nem dolgozik szombaton, amiért meg van nehezítve elhelyezkedése zsidóknál is. Nem-e sokszorosan vonatkozik tehát orthodox munkaadókra s munkavállalókra a szó: „éljen a te testvéred nálad?” Orthodox társadalmunk e tekintetben még nem érzi át a kellő felelősséget. Szószékről s gyülekezetekben állandóan ébreszteni kellene a lelkiismeretet. A budapesti orthodox hitközség ujonnan megválasztott vezetőségének foglalkoznia kell evvel a kérdéssel s vajha megérnök az időt, amikor vallásos zsidók legalább fontos megvalósítandó s betartandó Tóra-

törvénynek tartják ezt: „elhessen a te testvéred nálad”, mert különben hogyan élhet a zsidó a bojkott és az indolencia kettős malomköve között?

Transzjordániáért

Londonból jelentik: Weizmann Chájim az ismert cionista vezér a hetekben Délafrikában volt, ahol cionista célokra 300.000 dollárt gyűjtött. (Bár lehetne orth. közcélokra, jesivákra stb. ily irányú akciót letolytatni! — Szerk.) Elutazása előtt Weizmann Fokvárosban nagy beszédet tartott s többek között a következőket fejtette ki: „Palesztina egy kicsi ország, amikor

azonban a Zsidó Nemzeti Otthon politikáját elgondolták és elfogadták: Palesztinát és Transzjordániát elválaszthatatlan egységként állították be. Ha ma is az lenne, nem volnának semmilyen nehézségek az ország kicsisége tekintetében. Transzjordánia ugyan majdnem teljesen lakatlan, mégis mesterséges határokkal és eszközökkel elzárták a zsidók előtt Palesztinának eme természetes Hinterlandját. Transzjordániát olyan indokok alapján szakították el Palesztinától, amelyeknek semmi közük nincs a cionista politikához. Mint eddig, ma is fenntartjuk jogos igényünket arra, hogy Transzjordániába mehessünk és az országot együtt fejlesszük annak lakosságával.”

A szentföldi országfejlesztés körül

Jeruzsálemből jelentik: A „Dovor” című héber napilap egyik legutóbbi számában kiszivárgott információk alapján cikket közöl Lewis French országfejlesztési igazgató jelentéséről és tervezetéről, amely a közeli napokban fog megjelenni. A „Dovor” szerint a jelentés kedvezőtlen lesz a zsidó országépítésre. Eszerint French a következő területeket javasolja az ország fejlesztés céljára: Beér sevá, Beisan, Jordán-völgy és a Huleh-tó környéke. Ezen a területen elsősorban a földnélküli arabokat telepítenék le az országfejlesztési államkölcsönből, míg a fennmaradó összeget zsidók kolonizálására fogják fordítani. French javasolja továbbá a földeladás betiltását, illetve, hogy a kormány engedélyhez legyen kötve a földforgalom. Bizonyos, eladásra szánt földekre a kormánynak opciós joga kell, hogy legyen. Végül egy palesztinai országfejlesztési testület alakítását javasolja French. A „Dovor” azt is tudni véli, hogy French jelentésében azon nézetnek ad kifejezést, hogy a zsidók elegendő földdel rendelkeznek a tengerparton és így az arab felachokat meg kell védeni az emigránsok elnyomásával szemben. Ezért javasolja egy

általános tilalom elrendelését mind azon földvásárlásokra, amelyek az eladót földnélkülivé teszik. Csak abban az esetben történhetik a föld eladás, ha az eladó fenntart magának egy minimális területet. A jelenlegi palesztinai földviszonyok felelősségét a Zsidó Nemzeti Alapra és az arab nagybirtokosokra hárítja át French.

A zsidó sajtó fenntartással fogadta a „Dovor” ellenőrizhetetlen híradását, a londoni „Jewish Chronicle” legújabb információi azonban arról szólanak, hogy ha a „Dovor” híradása igaznak is bizonyul a French-jelentés tartalmáról, Palesztina főkormányzója, aki minden eddigi ténykedésével a zsidó országépítés iránt jóindulatáról tanuskodott, — elejti French javaslatait és jelentését ad acta teszi.

KOLLER
bronzsillargyár
BUDAPEST, VIII.
Dobozi utca 15.
Telefon: 32-3-37
1931. évi új modellek

SZOMBATHELYEN
legizletesebben és legolcsóbban
étkezhetsz
Einhorn Simon orth. vendéglőjében
Erzsébet királyné-utca 5. sz.
Előzetes és pontos kiszolgálás. Lakodalmakat jutányosan vállal!

Nőtlen hitoktató-jegyző
állást keres hitközségnél, vagy mint
instruktor. Tanít: tnacht, gemóret,
rásit Világiakból felelősség mellett
sikerrel leviszogat. Perfekt német
is. Ajánlatok: „TELJES SIKER”
jeligére a kiadóhivatába.

Sovüajsz-weekend Nagymaroson

a Hirschfeld-féle orth. pensió és étteremben.
A legolcsóbban töltheti az ünnepet nálam, gond
és fáradság nélkül.

Érdeklődés
és előjegyzés: Hirschfeld Dávid, Nagymaros, Fő-tér 14. szám.

Megnyilik június hó 1-én.

Lényeg vagy forma?

Hozzászólás az orthodox hitközség jellegének kritériumához

Hirt adott a Zs. U. e hó 13-i számában a Kolozsvárt lefolyt erdélyi orth. országos választmány gyűléséről, amelyen a gyulafehérvári statusquo hitközségnek az orthodox szervezetbe való felvétele körül éles vita fejlődött ki, Teitelbaum Joél nagykarolyi főrabbi s néhány más rabbi között, az orthodoxia fogalmát illetően... Mig utóbbiak szerint az orthodoxiánál, a „forma” fontos, bővebben magyarázva: kell, hogy a hitközség intézményei vallásos szellemben legyenek vezetve, addig a károlyi rabbi szerint az orth. hitközség meghatározásánál a lényeg is fontos, ill. mennyiben orthodoxok a tagok, odahaza, életmódjukban.

Kár volna a szokásos frázisokat felhasználni, hogy mennyire helyes a károlyi főrabbi elve, amit ő különben temperamentumosan meg is indokolt. Hogy ennek dacára mégis felvették a nevezett hitközséget az orth. szervezetbe, arról nekünk — más országból — nem volna ildomos véleményt nyilvánítani; de már csak azért sem, mert hiszen mi itt messziről nem is ismerjük az ottani helyzetet. Szomorú a dologban csak az, hogy maga a felvétel ténye esetleg megerősíti azokat hitűket, akik a károlyi rabbi ellenétes álláspontra helyezkednek!

Amennyire nem tartom fontosnak kidomborítani a károlyi rabbi vélemények helyességét, mert az vitán felül, ugyannyira nem tartom fontosnak részletekbe bocsátkozni és példákat felhozni az ellentétes elv helytelen voltára. Hiszen mindenki előtt ismeretesek azok a paradoxonok, amelyeket az ilyen „forma orthodox” hitközség szül...

Maga a kolozsvári vita mindenképpen érdekel bennünket, mert sajnos ilyen anomáliákért nekünk sem kell a szomszédba menni, nekünk Magyarországon is vannak orth. hitközségek, melyekben egyes vezető uraknak pl. sehogyan sem imponál az orth. pap funkcionálása ünnepléses alkalomkor; akik „kénytelenek” a pesti dohányuccai templomban gyerekeiket megesketni; nekünk is vannak csak mazkirhoz járó „orth.” előjáróink, de nem ritkaság az sem, mikor a „forma orth.” hitközségi elnök megkívánja az orth. alkalmazottól, — még a sajtótól is, — hogy előtte csakis kalap le-

véve jelenjen meg stb. Kétségtelen, hogy ezek és hasonló problémák megoldása elsősorban — az orthodox jelleg kritériumának megállapításától függ.

Mindezek után hálánkat, s legteljesebb elismerésünket kell kifejeznünk a nagykarolyi főrabbinak a kolozsvári gyűlésen használt bátor hangjáért, melyben habozás nélkül hirdette a szomorú tézist, hogy az orth. jelleg „forma” magyarázása, az orthodoxia vesztét jelentené.

Ebben egyetért velünk Weisz Gáspár is (bár nagyon sokban nem vagyunk egy véleményen), aki egy pár évvel ezelőtt megjelent egyik cikkében szellemesen, de helyesen kiadta a jelzőt: „legyen az orthodoxia az orthodoxoké!” Fisch Ernő (Nyirbátor)

A világ zsidóságának anyanyelvi statisztikája

Newyorkban statisztikát állítottak fel arról, hogy milyen nyelveket beszélnek a zsidók a diaszpórában. Ezekből a statisztikákból mindenek előtt kiderül, hogy a német nyelv, amely ezelőtt dominálta a zsidó világot, háttérbe szorult.

Tizenötmillió diaszpórában élő zsidó közül: nyolcmillióan jiddis, két és félmillióan angol és mindössze egy millióan német az anyanyelve. Az angolul beszélő zsidók száma 1875-től 1900-ig százezerről egymillióra emelkedett, míg azóta két és félmillióra rugott ez a szám.

A német nyelv hanyatlása a zsidók körében az utóbbi idők politikai átalakulásaira vezethető vissza. Elzász-Lotharingia és néhány keleti tartomány elvesztése, valamint az osztrák-magyar monarchia összeomlása mind erősen hozzájárult ahhoz, hogy a zsidóság eme része eltávolodjon a német nyelvtől.

Az Amerikában élő zsidók közül a legutóbbi népszámlálás során 1,220.658 zsidó vallotta anyanyelvének a jiddist. Ezek közül 656.466 Newyorkban, 68.264 New-Jerseyben és 22.505 Connecticutban.

Százezer zsidó az amerikai mezőgazdaságokban

Az amerikai zsidó mezőgazdasági társulat legutóbbi jelentése szerint Északamerikában mintegy 100.000 zsidó dolgozik a mezőgazdaságban. 1900-ban mindössze 1000 embert találtak a zsidó mezőgazdaságban. Az elmúlt évben 10.228 hitelkérvényt, hat

és félmillió dollárral, intézett el a zsidó farmerek javára a társulat. Newyork közelében minta-farmokat állítottak fel. A farmereknek külön zsidó folyóiratuk is van. Címe: „The Jewish Farmer”, amely az egyedüli jiddis nyelvű mezőgazdasági szaklap.

BECKERT HUGÓ
parókakészítő specialista
A legújabb modellek
állandóan raktáron.
Budapest, Dob ucca 27.
(Skrek-ház) Lift.

Hévizfürdőn
a már évek óta elismert
Mandel féle orth. vendéglőben
a mai viszonyoknak megfelelően
mérsékelt árak mellett legjobban étkezhetsz

Első forrásból kaphat
ezüst tórafelszerelést, szédertálat, gyertyatartót,
menórát, arany, ezüst és brilliáns
ékszereket, órákat

Heiden Leó
ékszerész-nél,
Budapest, VII., Király-u. 21. Tel.: 38-1-10.
Saját üzem. Szombaton zárva. Gyári árak.

A csehszlovák zsidóság köréből

Anyakönyvvezetői rabbi állások nem maradhatnak betöltetlenül. A bratislavai országos hivatal leiratot intézett az orthodox irodához, hogy szólítsa föl az összes rabbiási anyakönyvi kerületeket, amelyekben a rabbi-anyakönyvvezetői állás betöltve nincs, hogy hat hónapon belül a megüresedett állások betöltéséről gondoskodjanak.

Széferaválás Pozsonyban. A Brüll-templom gyönyörű tóratekereset kapott Feichner Antal adományából. Az avatóbeszédet főtt. Schreiber Akiba főrabbi tartotta.

Tilos a horogkereszt Csehszlovákiában. A csehszlovák belügyminiszter rendelete szerint a köztársaság egész területén tilos a horogkereszt-jelvény viselése, valamint plakátokon, levélpapíron való alkalmazása, mivelhogy ez a jelvény államellenes mozgalomra emlékeztet.

Adomány Nyitrán a Tóratanuláért. Reichenthal Jakab nyitrai kereskedő, a nyitrai jesiva új beszhamidrosát saját költségen berendezte.

A beregszászi kettéválás. A beregszászi anyahitközségből kivált község egyik jelentős tagja írja nekünk: „A mi hitközségünk halad a maga útján és egy főrabbi megválasztását határozta el. A múlt héten 2 megbízottunkat Pápára küldtük, hogy Grünwald hunyadi főrabbit a rabbiszékünk betöltésére megnyerjék. Kiküldöttünk kedves őuspáciumokkal tértek haza. A jelölést vasárnap egyhanguan megválasztottuk s így megválasztása biztosra vehető.”

Nem szabad a rituális metszést eltiltani. Csehország egyes német vidékein a városi hatóságok — nyilván a németországi hitlerista mozgalom iránti rokonszenvből — betiltották a rituális metszést. Ebben az ügyben most alapvető leiratot küldött a prágai országos hivatal az összes kerületi hatóságokhoz. A leirat értelmében semmiféle városi hatóságnak *nincs joga a rituális metszést betiltani*, mivelhogy, az államtól elismert vallás hibeit megakadályozni egyes kultusz ténykedésekben az alkotmány 123. §-a szerint törvénybe ütköző dolog.

A holicsi természetbeni adózás. Bratislavából írják nekünk: Annak idején a Zsidó Ujság már említést tett arról, hogy a holicsi katolikus plébániai hivatal panaszt emelt az ottani hitközség ellen a régóta szokásos természetbeni adózás megtagadása miatt. Holics zsidó hitközsége a plébániai hivatal kanonni vizitációjának tanúsága szerint ugyanis természetbeni adományokat juttatott a plébániának sok évtized óta és legutóbb ezt beszüntette. Az első fórum kötelezte a hitközséget a további adózásra, mert szerinte a kötelezettség le van fektetve a kánoni vizitációban. Most döntött ebben az ügyben a fellebbviteli bíróság, amely felmentette a hitközséget a fizetés alól azzal, hogy a kánoni okirat csak jegyzőkönyv jellegével bír s nem viseli magán egy magánjogi szerződés karakterét. A holicsi hitközség tehát végérvényesen beszüntette a plébániának eszközendő természetbeni tributumot, természetesen nem az összeg vagy az érték miatt, hanem az elv miatt, a plébánia is csak azért perelt.

Megjegyzendő, hogy Holics nem orthodox hitközség, de ebben az ügyben az összes intervenciókat s a szükséges lépéseket a szlovákiai orthodox iroda eszközölte épen a dolog elvi fontossága miatt.

A munkácsi béketárgyalások. A munkácsi hitközségi viszály s szakadás megszüntetésére irányuló béketárgyalások tovább folynak. A munkácsi főrabbi a béke kedvéért hajlandó bele menni abba, hogy a belziek volt rabbiját R. Slajme Grünfeldet a hitközség átvegye, mint „magidot” s hogy rituális döntésre, vagyis *sálól paszkenolásra* is fel legyen jogosítva. (A belziek a „dajon” titlust óhajtják rabbijuk számára kiharcolni.)

Testért a lelket. Ez nem valami misztikus történet az ördögről és a bünösről, hanem egy szomorú tény. A ruszinszói vidék inségesei odaadják gyermekeiket a földművelő és „pari pályára s az ezzel foglalkozó „Ort” társaság elviszi őket Cseh- és Morvaországba, ahol teljesen elváltalanodnak.

A munkácsi jesiva megnyitása. Munkácsról írják nekünk: Mult hét keddjén nyitotta meg a jesiva új szemeszterét a jesiva vezető mestere: a hitközség főrabbiája. Nagyszabású beszédében, amely telve volt szellemes Tóramagyarázatokkal, szívhezszólóan intette az ő „drága fiait” — mindvégig így szólította a jesiva hallgatóit — hogy odaadó szorgalmukkal, vallásos életmódjukkal, olthatatlan Tóraszeretettel mutatkozzanak méltóaknak a jesiva nagy és szent tradícióihoz. A beszéd egyes részeinél a hallgatóság meghatottságtól könyözött. A főrabbi irányításával sikerült egynéhány buzgó férfiaknak a közel 200 böchert kosztapokkal ellátni, ami igazán nem csekélység, az itteni zsidóság nehéz helyzetében. R. M.

A szegény betegekért. Pöstyénben a Bikur Chólim Egyesület 6 szobát rendezett be 13 ágygal szegény betegek számára, a kik ingyen lakást kapnak.

יצא לאור ספר נחמד למכה מלכים
השנית על הספר „שולחן מלכים” חוברת א'
מאת ה' יצחק שמעוני על מצאנו הלומד
בתישיבה רבתי דמה מנקאטש. להשינו על
הכתובת:

KLEIN DÁVID, MUKÁČEVO, LATORCÁ-U. 28

Az iskolai idényre

a vidéken lakó izraelita szülők, ha gyermeküket jól akarják elhelyezni, úgy forduljanak

VIRÁG GYULÁHOZ,

ahol szigorúan rituális, elsőrangú ellátás, gondos felügyelet és kitűnő nevelésben részesülhet két vagy három fiúgyermek — Az összes körzeti-közlak köze ében. — A legjobb referenciák

Cím: Virág Gyula, Budapest, VI. Ó-utca 42. szám.

Dr. Fürst Aladár: Lublin bölcseinél

Hosszu kocsisor kigyózik végig Lublin ódon terein, zsidólakta szegényes utcáin, felfelé a lejtős Lubartowka felé. Kiváncsiak tömege a düledező házak alján, tetején szájról-szájra adja tovább a hírt: a jesivának vendégei vannak. A kert közepén álló hatemeletes monumentális iskolalapota homlokzatáról messzire csillog felénk az aranybetűs szoltárig: „*lechü vónim, sim'ü li jirasz Hasém ámedchem*” (jertek, fiaim, hallgassatok rám, hadd tanítsalak I'ten félelmére!) Bennünket is mint fiait fogad és külön vendégszobáiban szállásol el. És már vár is ránk a gazda: az intézet megteremtője, éltetője, lelke: Ráv Méir Schapiro. Csütörtök este van. 150 tisztán öltözött jesiva-növendék fogad bennünket a fényes, kivilágított pompás előadóteremben. *Mincha* után szöszökre lép a Mester, a tettvágy és akaratér megtestesült képe, hogy markáns szóval köszöntson bennünket, az ellen sincs kifogása, hogy közlünk „laikus testvér” mond válasz-prédikációt. I'tentisztelet végeztével valamennyiünknek sorfalat kell állnunk s a növendékek *sólajm dlechem-üdvözlét* fogadnunk, akik egyenkint eldefilliroznak előttünk.

Egyszerre kiürül a tanház és csendben, rendben megteik a földszinti tágas étterem, melyben a Mester hétfőn, csütörtökön és szombaton együtt szokott étkezni tanítványaiával. Melkora kitüntetés a diáknak, milyen fegyelmző eszköze a tanárnak! Hisz még az ülések rendjét is az asztalnál, a templomban, hetenként sorsolás útján változtatják, hogy minden megszokottságból, összejátszából esetleg származható pajtáskodásnak, kötelességmulasztásnak elejét vegyék. Ez az ifjuság, mely már megrostálva, szellemi és erkölcsi tekintetben megválogatva kerül be ebbe a csodaotthonba, tudatában van kivételes helyzetének, megbecsüli magát. Kihallik ez még énekéből is, a „*jesivász chachmé Lublin*” himnuszából, mely az asztali dalok sorát megnyitja. Büszkén, bátran, dacosan szól pattogó ritmusa, német burschenschaftok közt vélnéd magadat. Ismét int a rendező és lány, nőies hang csendül meg, hogy zengetes dallamban énekelje a talmudi szöveget az asztal oltszerűségéről. Immár színzsidó a hangulat: Elpusztult a szentély, magunknak életünknek kell szenteknek lennünk. Így órákig váltakozik dal dallal, szónoklat Tóramagyarázattal, szellemi élvezet asztali gyönyörökkel,

mag odakünn a konyhában maga a rebbecen rendelkezik hajnalig és az ablakoknál Lublin népe hallgatózik néma tisztelettel.

A sokszorosított program, mely minden óráknak megadta a teendőjét, a pénteki nap számára a város nevezetességeinek megtekintését írta elő. Kötelességtudóan elindultunk hát az imponázns *Meharam-* s *Meharsal-* zsinagógákba, melyekbe ma csak neológ zsidók járnak, az ősi sirkertbe, melynek feliratait tán csak Balabán tudja már elolvadni. De éreztük szinte, hogy felesleges Lublinban ma régi legendákat hallgatni az elátkozott kolostorról, melynek tornyai a rebbe szavára összedőlnek és máig sem építhetők fel, vagy akár újakat halandósági statisztikáról, melyek csak a jesiva alapkötelelének ünnepén szünetel. Minek a „zöldségárus” földalatti pincelyukában keresni *Élijóhü* próféta nyomait, mikor a csudatevő férfiú itt jár köztünk, a rabbi, ki nem rombol, hanem épít, kinek lépteit fényes nappal bámulhatjuk? Azt mondják, egy millió embert ismer s mindegyiket megismeri. Évekig járta Európa és Amerika nagyjait, 100.000 dollár gyűjtött a jesiva felépítésére, berendezésére, 200.000-et üzembentartására. Most áll az erős vár, gondtalanságot biztosító hajléka 150 böchernak, kiket így „szalonképesse” akar tenni: „elég soká hevert a Tóra és művelője elhanyagolt sarokban”. Személyesen átkutatta a városi archivumokat, hogy régi lengyel királyok egyetemi priviligiumait megszerezze az ő lublini világjesivájának, melynek a legutóbbi napokban is 50.000 Zlotys szubvenciót eszközölt ki a kormánytól. Amint fényes internátusában nem hiányozhatnak a modern technika vívmányai, kezdve a gőz- és zuhanyfürdőkön, egészen a külön szabó- és cipésműhelyig, úgy az élő iskolaszervezetnek is minden ízében modernnek kell lennie.

Schapiro rabbi a született pedagógus, felismerte a szemléltető oktatás értékét és saját utasításai alapján öb év munkájával nagy arányokban felépítette a jeruzsálemi templom mo-

delljét, — a jesiva egyik látványosságát — megcsináltatta a rituális fürdők, az állatok lélegző és emésztő szerveinek vázlatos mintáját. A tanítói előadást legnagyobb részét az öntevékenységgel pótolta. A tanulás csak a nagy, közös tanteremben történhetik, hangosan s tagoltan. „Jákok hangja”: estétől reggelig erős „örsegek” tartják fenn a folytonosságot. Dohányozni nem illik a rabbi is csak purimkor sziv el 1—2 szivart, minden alkohol ellenben szigorúan tilos: Lengyelországban népegészségi szempontból korszakalkotó intézkedés. A napi egyórás séta kötelező. Irott és meg nem irott szabályok ügyelnek a társak egymásközi érintkezésére. A legjobb böcheerek esténként kiküldetnek, hogy a város felnötteinek süirokat tartsanak, visszaadván így nagylelkűen a kölcsönt, melyet egykor „napok” vagy egyéb támogatás formájában élveztek. A „*dáf fajmi*”, azaz az egész világon egyidőben tanulandó napi „egy lap gemóre”, valamint a Lublinban az egész zsidóság adományából irandó „*Világ-széfer*” kifejlesztik az itteni ifjakban a széleskörű érdeklődést, az összességét átfogó „*klal-gondolat*”.

Mit nyújtott ezekután a *sábosz*? Az ünneplés áhitatát, az imádkozás és buvárkodás lelki gyönyörűségét, *fajm sekulaj sábosz*-t, egy napot, mely „egészeben *sábosz*”. Befejezte pedig a napot és lublini élményünket a kedély és kellem fűszerezte „királynői lakoma”, mely hajnali négy óra tájban a *bész-hamidrosban* ujjongó tapsok és tombolások közt eljárt körtáncban ért véget. „*Uccü éczó veszüpor!* — törjete csak ránk, tettel, szóval — mindhiába, mert velünk az Ur!” A karzaton, melynek csak kívülről van bejárata és így a város lakosságának van fenntartva, a szombat kimenetele óta százával várták az asszonyok, leányok, gyerekek a színes látványt. Megérte a fáradságot. Reggelre pedig az egyik jiddisch napilap kövér betűkkel hozta a szenzációs riportot: *Professoren und Doktoren tansen beim M'lave d'malke vom Lubliner Raw*.

Sovüajsz-weekend

a Fränkel-féle orth. **פנסיו-és-éttermekben Siófokon,**

István-út 4. és Batthányi-u. 21. — Mindkét helyen június 2-án megnyílik. — Előszézonban mérsékelt pensió- és menü árak.

Érdeklődés és előjegyzés:

Fränkel orth. pensió és étterem

Tauszky Desső Budapest, Bpest. VII. Rombach-u. 11. T.: 37-2-57. Gróf Zichy Jenő-utca 37. Tel.: 17-6-85.

A Szináj-hegy körül

A kinyilatkoztatás ünnepének közeledése eszünkbe juttatja különös aláhuzottsággal Rabbi Jehajšua ben Lévinek a VI. perekben közölt mondását: „Naponként hallatszik a *Chajrév* (Szináj) hegyéről a mennyei hang: Jaj azoknak az embereknek, akik a Tórát elhanyagolják... nincs igazán szabad ember csak az, aki a Tórával foglalkozik.” — Jellep ez csupán, vagy igaz: valóság? Ujabbán hirt közöltek a külföldi napilapok arról, hogy ásatások indultak meg a Szináj félszigetén, tehát azon a földön, ahol I'ten szava hangzott az emberiséghez; egy külföldi újságíró, aki arra járt, elmondja, hogy az arab bensülött lakosság is azt tartja, hogy éjjeleken át a Szináj felől titokzatos hangok, lelket mozgató morajlások hallatszanak. Hogy mily lélekbeimarkolóan hathat egy ilyen szent hely közelsége, arról fogalmat adhat nekünk egy héber utazó könyvének egy jelenete. *Cvi Kaszdói*-ról van szó. Egész életét azzal töltötte, hogy exotikus vidéken járt és érintkezést keresett az ezekben a tartományokban lakó zsidókkal. Így pl. bejárta az egész Kaukázust és különös élményeit leírta „Mamlechesz Arorot” című könyvében. Egy másik könyvében a japán és kínai zsidók körében tett tapasztalatait írja le. A Szináj félszigetén is utazott és ez az utelírása azt a nevet viseli „*Lehár Szináj*”. Kaszdói elmondja, hogy expedíciójához keresett zsidó kíséret, de senki nem vállalkozott erre. Meglátogatta a szuezi szefárd chachamot, aki teljesen arab módra fogadta és egyáltalában nem értette meg, hogy mit is akar ez az idegen askenázi (skenázi) zsidó, minek kíváncsi a Szináj-ra. Amikor aztán az utazó kérdezte, hogy hol ehetik kósert, akkor kellemsen lepődve azt mondotta: „Most már látom, hogy nem vagy „szionista” felekezethez tartozó, mert vigyázol a kóseriségre. A Szináj hegy előtt talált két beduin vezetőre, akik fölvezették. Amikor elővette a ceruzáját és papírost és vázlatokat csinált utjáról, egyszerűen kivették a kezéből és azt mon-

dották neki, hogy beduin jogszokás, hogy nem engedik a turistáknak jegyzetek készítését, mert attól kell félni, hogy fölöslegessé válnak majd az idegen vezetők. Kaszdói fenn volt a Szináj hegyén, több napig sátorban lakott és egyik napon, amint megírja, megrendítően siralmas hangot hallott, egy ember kért sátrába bebocsátást. Amikor beengedett, maga előtt látott egy feldult arcú orosz embert, akinek zavaros beszédéből kitudott, hogy a század eleji orosz pogromokban rendkívül vérengző módon résztvett és azután megszállta a lelkiismereti furdalás, nem talált nyugtot, bejárta az összes keresztény szent helyeket, de nem tu-

Szellemi morzsák

Bölcseink mondják: „*Háj man d'bis leh b'chode móse, jéléh l'móse achrite* — ha valakinek rosszul megy a sorsa egy helységben, menjen el más helységbe”. Ez azt is jelentheti: ha valaki nincs megelégedve sorsával s azt hiszi, hogy itt mennek az ületek a legrosszabbul, a gazdasági helyzet itt a legválságosabb — menjen csak el máshová, s azt fogja tapasztalni, hogy ott még rosszabb...

A *semá* imának első szakaszában az áll: „*Veohávót esz Hasém Elajkechó bechol levovché üvchól náfeché üvchól meajdechó* — és szeresd az Örökkévalót teljes sziveddel, egész lelkeddel és egész vagyonoddal.” Ez a vers egyes számban beszél. A második szakasz azonban többes számban így szól: „...*leuhávót esz Hasém Elajkechem ülováj bechol levavchem üvchól náfechem* — szeressétek... egész szívetekkel és egész lelketekkel; az utolsó, a vagyonról szóló kitétel: „*bechol meajdechó*” itt hiányzik. A magyarázat a következő lehet: A vagyoni érték csak addig képez kiváltságot, ameddig csupán egyesek birtokában van. Ha azonban egyformán volna mindenkinek, úgy elvesztené különös varázserejét. De megfordítva is így van. A szegénység érzete sokkal erősebben hat, ha csak egyese-

dott megnyugodni, amíg elhatározza, hogy Szináj hegyére megy kiönteni szívét és most boldog, hogy Szináj csucsán találkozhatik egyik fiával annak a népek, amely ellen annyit vétkezett. Kaszdói azt írja, hogy egész éjjel nem tudott aludni, álmában folyton látta a pogromos bűnöst, amikor bocsánatot kér tőle a zsidóság ellen elkövetett bűneiért.

A midrás egyik kijelentése szerint a „Szináj” szó összefüggésben van a gyűlöletet jelentő „*szin'ó*” szóval olyan értelemben, hogy a „Szináj” miatt támad a zsidóság elleni „szin'ó” (gyűlölet). Az a jelenet, amelyet a zsidó tudományos utazó leír, felénk vetíti annak az időnek a sugarát, amelyben a Szinájnál fog megszűnni az igaztalan „szin'ó”.

ket érint, mint ha mindenkit egyformán sújtana. („*Czórász rabbim chózi nechomó*.”) Ezért a vagyonfeláldozásról csak az egyes számban beszélő első szakaszban esik szó. De a többes számban szóló második szakasz már nem említi a vagyont: *bechol meajdechem*-t, mert ha mindenki feláldozná vagyonát úgy ez megszűnnék áldozat lenni.

A talmudban két ellentétes megállapítás olvasható, az ember szerencsésjét illetően. Az egyik talmudi hely szerint minden ember megszületése előtt kihirdetik, vajjon szegény avagy gazdag legyen. Egy másik talmudi mondas értelmében azonban: „*bóne cháje ümajne lév bischúse élő bemázle tálje* — a gazdaság és jólét nem érdemektől függ, hanem a szerencsétől.” A Kszáv Szajfer ezt az ellentétet szellemesen kiegyenlítette így: Nagy a különbség a vagyoni helyzetnél, ha valakit gazdag embernek tartanak egy nagy városban, vagy csak kis faluban, ahol már ezer pengő birtokosát is a gazdagok közé sorolják. Mindenkiről kihirdetik vajjon gazdag lesz-e vagy nem? De az már az illető szerencsés-jétől függ, hogy *hól* legyen ő gazdag...

Hermann Ignác

40 éve fennálló **Danzinger-cukrászda**
Rombach u. 13 alatt újból megnyitott
Sütemények, diszorták, marcipán, bonbonkálólakosságok stb. megrendelhetők. — Tel.: 423-14

Kizárólag egyedül orthodox kóser

WEISZ MÓR keksz, teasütemény és kétszersült gyára
Budapest, VII., Dob ucca 22. — Telefon: 42—3—65.
Kétszersült, keksz, nápolyi, f a g y l a l t, o s t y a

— A budapesti orthodox rabbiság felügyelete alatt. —

Bpesti orth. hitközségi választmány és képviselőtestület

A hitközség újonnan megválasztott választmányának s képviselőtestületének teljes listáját mult számunkban közöltük. A két testület csaknem összes tagjainak működéséhez sok remény fűzheti a hitközséget szerető orthodox közönséget. Némelyik mögött már több éven át kifejtett tevékenység van.

Präger Samu

papirnyagkereskedő rokonszenves egyénisége minden jótékony és nemes ügynél megnyilatkozik. A hitközség és emberszeretet munkájában évtizedek óta nemes tevékenységet fejt ki. De szakmájában is a legnagyobb tisztelet veszi körül.

Bohrer Jakab

szabókéllékek nagykereskedő, a jőzsefvárosi orthodoxia képviselője, aki az ottani *gemilűsz cheszed* terén egész odaadással működik. A közkedvelt férfiú nagy áldozatkészséggel vesz részt évek óta a Bikur Chólím nemes munkájában.

Binetter Jenő

Reb Mordecháj Binéth országos főrabbi leszármazottja, az Első Magyar Kartonlemezgyár Rt. vezérigazgatója, a GyOSZ papírszakosztályának alelnöke, stb. Jótékony intézményeknek mindenkor készsége pártfogója. Személyével a hitközség választmánya értékes férfit nyert.

Mayer Ignác és Miksa

gyárosok, a lipótvárosi orthodoxiát képviselik; mindketten a régi nemes orthodox, mattersdorfi patinájú hagyományoknak hűséges őrzői. Jőzviségük miatt rendkívül népszerű fiatalabb tagjai a hitközségnek. Bőkezű támogatói a „*Hizoháru*”-nek s részt vesznek az *Országos Tomché Jesivész* munkájában.

Strauszmann Dániel

borkereskedő, a Sasz-chevra egyik leg tudósabb tagja és előadója. A szent Tanban való jártasságánál csak I'tenfélelme nagyobb, mintegy megvalósítva a szent ígét: *részis chochmó jir'ász Hasém*...

Reitmann Manó

szőrmeárnyagkereskedő, háztulajdonos, az orth. Chevra Kadisa egyik erős oszlopa. Szegények, szűkölködő *talmidé chachóim* — mindenkor nemesszívű támogatójukat és pártfogójukat találják benne.

Roth Henrik

kézműárnyagkereskedő, a sas-chevra jótékony, oszlopos tagját szeretettel köszöntjük, mint azt a férfit, aki mindig lapunk mellé állt, ha tanúságot kellett tenni arra, hogy milyen szükséges Magyarországon orthodox sajtó.

Kirándulóknak nyaralóknak

az új orth. **כשר** ételkonzervek nélkülözhetetlenek

Marhagulyás

1/4 kg P 1.—

Borjupörkölt

1/4 kg „ 1.20

Leccó kolbásszal

1/4 kg „ 1.—

Teavirstli

4 pár, 40 dkg „ 1.80

Kérje minden kereskedőnél. Viszonteladók kérjék árjegyzékünket.

Skrek Lipót RT.

orth. **כשר** kolbászárú és konzervgyár Budapest, VII., Dob-utca 27.

„Skrekszalámi” konzervek tartósak, ízletesek és olcsók.

Stern Leó

fanagykereskedő, a *Kárpátia Rt.* vezérigazgatója, a Fanagykereskedők Orsz. Egyesületének választmányi tagja, a hitközségi választmány legfiatalabb gárdájához tartozik. A budapesti „Tiferesz Bachurim” virágzása az ő elnökségével kezdődött. Áldozatkészséggel karolja fel a jótékonyági intézményeket. Előkelő, népszerű egyénisége sok barátot szerezett neki a hitközség körében.

Dr. Groszmann Frigyes

munkatársunkat a képviselőtestületben üdvözölhetjük. Jőzviségű, szolgálatkészsége, finomlelkűsége, szeretettel párosult igazságérzete folytán csak barátjai s tisztelői vannak.

Friedmann Jenő

háztulajdonossal, a Bikur Chólím előjárójával a képviselőtestület igen értékes új, fiatal tagot nyert. Rendkívül nagy ügybuzgalommal és érdeklődéssel viseltetik a hitközség ügyei iránt, amelynek egyébiránt igen kitűnő ismerője.

Klein Ignác

(Paulay Ede ucca) cipőnagykereskedő jőzviségű, finomlelkűsége közismert. Sok szegény ember, szűkölködő iskolánövendék, neki köszönheti, hogy télviz idején egész cipőben járhat. Erdemreit méltányolva, tisztelet és megbecsülés övezi személyét.

Spiller Ernő

cipőkellőnagykereskedőt mindenki úgy ismeri, mint aki a *cedókót* csendben is gyakorolja, mindenütt ott van, ahol segíteni kell. Mindenütt szeretik, becsülik, amit puritán jelleme révén méltán megérdemel.

Stern Ödön

a Freudiger Mózes és Fiai cég egyik igazgatója, a képviselőtestület legfiatalabb tagjainak sorában foglal helyet. Résztvesz a Bikur Chólím vezetőségében és az orth. sas-chevra „fiatal baal batim siur”-jének szorgalmas tagja. Jótékonyágot gyakorló, szeretetreméltó egyénisége általános népszerűségnek örvend.

*
Amikor a jeruzsálemi szentélyben a főpap jajmkipür este részleteket olvasott fel a Tórából, akkor azzal zárta be felolvasását — így beszéli a talmud — hogy kiemelte: „*sokkal több van itt megíróva, mint amennyit felolvastam*”. Ennek hangsúlyozására szükség volt, nehogy a hallgatóság azt higgye, hogy nincs is több a Tórában. Amikor fentebbiekben felsoroltuk az új hitközségi vezetést *egymehény* férfit, akkor természetesen a főpap példájára gondolunk s mondjuk: „sokkal több kiválóság van a 187 megválasztott sorában, mint ahány itt fel van sorolva.” Azok az éretnyek: a *cedókó* gyakorlása, a *k'lal* iránti érzés, a Tóra szeretete, a *mizvók* gyakorlása, amelyekre joggal rámutathatunk a felsoroltakkal kapcsolatban a választmány és

a képviselőtestület tagjai között, hála I'tennek, igen el vannak terjedve. A most külön fel nem soroltakra vonatkozóan tessék tehát a felsoroltak után többszörös stb-t hozzágondolni, vagy mint a talmud mondja: *lónó vesájer* a felsorolás nem a teljes lista...

HIREK

NAPTÁR

Sabosz Bechükajszáj,
Ijor 22 (V.Perek)

Gyertyagyújtás (Bpest) 7.20
שבת kimenetele " 8.15

— VISSZA A SZENTFÖLDRŐL.
Deutsch Dávid b-gyarmati főrabbi peszáchon át Palesztinában tartózkodott. A mult héten érkezett meg székhelyére. Ebből az alkalomból hitközsége részéről nagy ünnepeltetésben volt része.

— A KONGRESSZUSI IRODA ELNÖKSÉGE. Május 29-ére van kitűzve a neológ országos iroda elnökének megválasztása. Az eddigi jelek szerint *Stern Samu* pesti hitközségi elnök megválasztása biztos. Az ellenpárt egyes harcias tagjai szeretnék a gyűlés sima lefolyását megzavarni s ennek elkerülésére mindkét részről tárgyalások indultak meg.

— ZSIDÓ KLUB ALAPÍTÁSA. Mozgalom indult meg a budapesti orthodoxia körében egy politikamentes zsidó klub megalakítására. Az új egyesület célja: a választási formák megtartása mellett társadalmi életet létesíteni. A végrehajtóbizottság tagjai: *Friedmann Jenő, dr. Grossmann Frigyes, Lebovits Lipót, Mayer Miksa, dr. Stern Simon, dr. Ungár Lipót*. Mindenemü felvilágosítást nyújt *Friedmann Jenő*, Budapest, IX., Ráday uca 9.

— A LEGÖREGEBB NÉMET RABBI ELHUNYT. Faust Márk egyleti rabbi *Fürth* városában elhunyt 98 éves korában.

— SIRKŐÁLLÍTÁS FEHÉRGYARMATON. A megboldogult fehérgyarmati főrabbi z. c. l. sirmelékének avatása — mint ujabban onnan jelentik — június 6-án, Szivon 2-án lesz.

A BODROGKERESZTURI HITKÖZSÉG tisztujtása: *Friedmann Sándor* elnök, *Szamet Izidor* h. elnök, *Friedmann Emil* gondnok, *Klein Eisik* ellenőr. Képviselőtestület: *Deutsch Márton, Grünwald Gyula, Rieder Sámuel, Taub Sámuel, Fischmann Mór, Weimann József, Pelczér Márk*.

— A GALANTAI „CHABURASZ TALMIDIM” számára Magyarországból a következő összegek érkeztek: *Strausz Mayer* (Makó) gyűjtés 2, *Friedmann József* (S. A. Ujhely) 3, *Weiszberger Dávid* (Szakály) 5, *Klein Fiverek* (Félegyháza) 8, Pápai helyicsoport *Hoffmann Sándor* által 8.42, *Friedmann Efrájim* (Budapest) gyűjtés 15 P.

— HEVES VÁLASZTÁSI HARC NAMÉNYBAN. *Vásárosnaményből* jelentik nekünk: Hitközségünk f. hó 22-én tartotta tisztújító közgyűlését. A választás előtti harc annyira kiéleződött, hogy a Központi Iroda intézkedését kellett igénybe venni. Az Iroda *Stern Salamon* (Nyirbaktá) 100-as bizottsági tagot küldte ki a választás ellenőrzésére és *Stern* ur tapintatosságának köszönhető, hogy sikerült az ellentéteket eliminálni. A heves választás eredménye: *Braun Andor* elnök, *Ganz Jenő* alelnök, *Cheimovits Chájim* gondnok; *Vinkler József* pénztáros, *Klein Jenő* ellenőr. Képviselőtestületi tagok: *Friedländer Lajos, Brennersz Dávid, Grünberger Jenő, Mandel Mór, Dembitzer Mór, Klein Adolf, Weinberger Ignác, Kepces Márton, Spiegel Salamon, Grosz Izsák, Grünfeld Dániel, Mezei Bernát, Grünberger Ábrahám, Genád József, Kun Ignác, Friedländer Mór*.

x MINDENKI PÉNZHEZ JUT, ha felesleges férfiruháit, butorait, szőnyegait, függönyeit és régiségtárgyait *Rottenbergnek* eladja, *Paulay Ede* (volt Szercecsen) ucca 46. Tel.: Aut. 18—5—21. Hívásra házhoz megyek. Ugyanott ezen tárgyak legolcsóbb árban vásárolhatók.

— BEKÜLDÖTT HIREK. Budapest. „A Garay u. 48. sz. a. évtizedek óta fennálló *Askenáz Imaházi Egyesület* e hó 22-én tartott választmányi ülése megnyugvással vette tudomásul, hogy a tagok áldozatkészsége folytán, a nemrégiben még zúzott anyagi viszonyok rendbehozottak: az egyesület összes kötelezettségeinek zavartalanul eleget tesz. Az imaház viszonyainak konszolidálódása következtében a látogatottsága szemmel láthatólag növekedik, amiért is a templom előljárósága elhatározta, hogy hetköznap reggel 6—8 óra között háromszor, szombaton reggel fél 7 és 8 órakor tart itentiszteletet.” — *A miskolci T. B. egyesület* június 5-én d. e. fél 11 órakor kezdődő ünnepséggel nagyszabású Tóraavató ünnepélyt rendez, melyre az összes testvéregyesületeket ezuton szívélyesen meghívja. A T. B.-k felkértek, hogy részvételüket június 1-ig *Rosenthal Jenő, Miskolc Bizony Ákos* uca 12. címre bejelenték. — *A berettyóújfalusi jesiva* tisztikara: *Krausz Andor, Blumenfeld Pál* gondnokok; *Reich Sándor, Blum Sámuel* ellenőrök, *Goldstein Lajos* könyvtáros.

x AGY ÉS SZIVÉRELMESESEDESBEN SZENVEDŐ EGYÉNEKNEK a természetes „*Ferenc József*” keserűvíz meglecseülhetetlen szolgálatot tesz azáltal, hogy a béltartalmat kiméletesen távolítja el. Tudományos tapasztalatok kétségtelenül tették, hogy a *Ferenc József* víz számos félcoldali hűdésben fekvő betegnél is megtette a kellő hatást s így nagy megkönnyebbülést okozott. A *Ferenc József* keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— A MUNKÁCSI JESIVA TISZTIKARA: *Lusztig Hermann* (Debrecen) és *Klein Dávid ros-jesivák*; *Mauskopf Lipót* ellenőr. Különféle egyesületi gondnokok: *Weinbach Márton, Weinberger Dávid* (Vásárosnamény), *Rottmann Áron* (Putnok), *Österreicher Dávid és Mór* (Késmárk), *Novits Melech* (Ungvár), *Sternhell I.* (Neusandez), *Weisz Mayer, Wollner Bernát, Adler Izsák és Bernstein Lipót* (Berregzsász), *Ehrenfeld I. D.* (Zenta), *Rosenberg Manó* (S. A. Ujhely), *Selczér Ignác* (Helmec).

— A BALASSAGYARMATI TIFERESZ BACHURIM ujonnan megválasztott tisztikara: *Gansel Mór* elnök, *Sternberg Herman* ügyvezető elnök, *Dr. Grünbaum György és Weisz Jenő* alelnökök, *Kvittner Imre és Rubinstein Pál* előljárók, *Schwarz Ernő és Weisz Dávid* gondnokok, *Schwarz Lipót* gazda, *Bajor Pál* titkár, *Schwarz Sándor és Wohlberg Sándor* ellenőrök, *Elfer Árpád* könyvtárnok.

— MULTHEI REJTVÉNYÜNK MEGFEJTÉSE: מרקי אבות, mely szavakat az alantí kockák jobb és baloldala adja:

א	ל	ם	Nem közönséges dolog
ב	ח	ך	Név Jehajűában
ו	ת	ק	Mákajsz egyik misnájában
ה	ם	י	Berésisz-ben

MEGFEJTIETÉK: *Blau Sándor* (Bpest), *Roth Emánuel* (Nagyfűt), *Donáth Vilmos és Salamon* (Vác), *Ehrmann Dávid és Nősi* (Szombathely), *Pollák Baby és Gyuri* (Rakamaz), *Salgó Endre* (Bpest), *Weisz József* (Ujhely), *Finkelstein Sarolta* (Nyirbátor).

Családi hírek

Klein Belluska S. A. Ujhely és *Zinner Ármán*, *Békéscsaba* jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Knöpfler Sándor sziráki rabbinak, a „*Chevro charifűsz*” volt gabejának, *Jungreis* *Rezsinke* kisasszonnyal, a bercei főrabbi leányával való eljegyzéséhez szívélyes mazoltov-t kívánunk. *A pozsonyi jesiva*.

Gestetner Imre (Amrom) Győről lakhelyét *Ujpestre*, *Király uca 47.* helyezte át. Arany, ezüst és briliánsárak legjutányosabban beszerezhetőek és értékesíthetők. Kívánatra választékot küld. Tel.: 94—5—60.

Lakodalmi díszebéd már P 2.50—16 Niszel étteremben, *Rombach utca 16.*

Szerkesztői üzenetek

„DOG”: Tűközpontot némely helyütt használnak, másutt viszont nem. Rituális kérdésekben egyébként mindig az illetékes rabbisághoz tessék fordulni. — TÖBBEKNEK: *Grosz* nagykorosi rabbi „*Komoly szavak*” c. vallásos könyvét díjtalanul megküldi az érdeklődőknek.

Az Agullár-család

Elbeszélés. 7. Irta: Dr. Lehmann, mainzi rabbi
(Fordította: MÜLLER IGNÁC)

— Mit? Hazudni halálos bűn és te azt kérdezed vajon ez olyan nagy vétek? Ismered-e a segoviai vízvezeték-ről szóló történetet?

— Nem ismerem, — Tisztelendő Atyám.

— Elfogom ezt neked mondani és akkor láthatod belőle, hogy egy hazugság miatt egy leány majdnem az ördög áldozatává lett. Figyelj ide! Régebbi időkben Segoviaiában nem volt víz; a két óra járásnyira fekvő *Fuenfria* faluból kellett hozni. A segoviai plébánosnak fiatal szolgája számára igen nehéz munka volt ez. Amikor egyszer nyári rekkenő hőségben a nehéz vízzel telt korsókat cipelte, nagyon kétségbeesett és az ördögöt hívta segítségül. Ez nem váratott magára sokat, megjelent neki és akkor szerződést kötöttek, amelynek értelmében az ördög vállalta, hogy napoként vizet hord a házhoz és a cselédleány neki adta a lelkét. De a jó plébános tudomást szerzett erről a szerződésről és elhatározta, hogy megmenti a kis szolgálonak szegény lelkét. Idézte az ördögöt. Ez el is jött.

A plébános keserű szemrehányásokat tett neki, hogy a szegény, együgyű leányt becsapta. Az ördög erre azt felelte: „Tisztelendő Atya, mindez most már nem használ, mert vagy megtartja a szavát a leány, akkor elviszem a lelkét és ha nem tartja meg, akkor hazudott, el van kárthatva és akkor ezért viszem el.” De a jó plébános megkönyörült a kis cselédleányon és annyira telehintette az ördögöt szentelt vízzel, amíg elkezdett félni és ijedezni s végre is megígérte, hogy megépíti Segoviaiában a vízvezetékét, ha ennek fejében elviheti a cselédnek a lelkét. A plébános intett a leánynak és azt sugta neki, hogy óráját tolja vissza egy órával. A leány így cselekedett. Erre a jölelkű atya az ördögöt felszólította, hogy állapítsa meg pontosan, hogy mikorára lesz készen a vízvezeték. Az ördög az időt a rosszul beállított óra szerint állapította meg és megmondta, hogy napkeltekor készen kell lenni és ha későbbre készül el, akkor nem tarthat igényt a leány lelkére. Az időt azonban nagyon szűkre szabta; előbb el kellett menni a hegységbe és fekete gránitot hasítani és a köveket körül kellett faragni; a színelhelyre vinni és egymáshoz illeszteni; a vizet a hegyi forrásokból kellett levezetni. A nap felkelt és a vízvezetéknek még volt egy hasadéka, amelyet eddig még nem volt képes ember kitölteni. A cselédleány meg volt mentve és meg volt a vízvezeték.

A történetet, amelyet a szerzetes elmondott a leány érdeklődéssel és szemmel látható ijedéssel hallgatta. Ez a végtelenül naiv népmóda ahhoz fűződött, hogy a segoviai Szent Sebestyén téren, abban a vízvezetékben, amely a Frió patak vizét egy fulufriai hegyéből levezeti, egy oszlopról hiányzik egy hatalmas kő. A vízvezeték építése egyébiránt csodaműve a régi római építészeti művészetnek. *Hadrian* császár idejéből származik, 200 láb magas és 235 láb hosszú, a kövek amelyekre fel van építve, antik szokás szerint egymásra vannak rakva, vakolat nélkül.

— Hallottad tehát — mondta a szerzetes az előtte gyónó leánynak, — hogy mit mondott az ördög, hogy ha a cseléd hazudott, akkor elviszi a lelkét, mert el van kárthatva; látod tehát, hogy milyen nagy bűn a hazugság. A plébánosnak közbelépése nélkül és a szentelt víz nélkül ez a szegény leány biztosan örök időkre elveszett volna.

Don Manuel fiának a dajkája rémülten hallgatta mindezt és szóló: „Oldjon fel engem tisztelendő Atyám, könyörgöm.

— Addig nem, amíg pontosan és őszintén nem válaszolsz azokra a kérdésekre, amelyeket hozzád intézek.

— Csak erről van szó? Kérdezzen csak, szent Atyám én majd felelek.

— Pontosán és az igazságnak megfelelőleg fogsz válaszolni?

— Egész biztosan.

— Szívesen vagy a lovag házában, Juana?

— Igen, szívesen; az ur nagyon jó hozzám, a *Senora* is.

— Gyakran jössz a konyhába, Juannácska?

— Gyakran, néha segíték az öreg *Sanchának*.

— Észrevetted már, hogy mit csinál a hussal, mielőtt megfőzi?

— Azt csinálja vele, ami *Valenciában* szokásos.

— És mi szokásos *Valenciában*?

— Ej, ezt jobban tudja Atyám, mint én, vagy talán nem született *Valenciában*?

— Nem, én *Kordovai* születésű vagyok.

— Nini, hát földiek vagyunk — és ezt nem mondja nekem csak most, tisztelendő Atyám. Hej, de hosszú az ut *Kordovából Valenciáig*, amikor a lovag ur elhozott ide engem, az uton majd meghaltam volna unalmamban, ha gazdám nem mesélt volna olyan érdekes történeteket.

— És miről beszélt neked?

— Történeteket beszélt a torzképi zsidókról; leírta milyen a kinézésük, alacsony homlokuk szőrös, lábaik helyett kezeik vannak; tessék elképzelni: négy kezük van és lábuk nincs, hátulról pedig hosszú farkuk van és állandóan a legbolondabb bukfcencet hányják és ide-oda ugrándoznak. Hej de mulatságos volt, mikor elbeszélte. Ki se jöttem a nevetésből az egész uton.

A szerzetes szemei most kitűszedtek, a hallottak után biztosra vette, hogy *Don Manuel* titkos zsidó: az idegen dajkánál minden gyanút el karta háritani és azért mondott neki oly fura dolgokat a zsidókról. Juana pedig ahogy belejött a beszédbe, most már folytatta:

— Tudja-e tisztelendő Atyám, hogy az öreg *Sancha* nem szereti a tisztelendő Atyát....

— Ugy bizony — nevetett a szerzetes — én se szeretem, mert öreg és csunya. De honnan gondolod *Juannácska*, hogy ő nem szeret engem?

— Onnan, mert nagyon szigoruan zárva tartotta a konyhát, amikor nálunk tetszett lenni. Egyszer kérdeztem is, mért teszi ezt, de nem akarta megmondani nekem, hanem szélesen kitérte a konyhaajtót. A tisztelendő Atya éppen arra ment, bejött, megnézett mindent, kézbe is vett mindent és mindegyik edénynél megkérdezte, hogy mire való. De a nagy deszkát a sok lyukkal az öreg *Sancha* mindjárt elrejtette a konyhaszekrény mögé.

— A nagy deszkát a sok lyukkal? Hát ez mire való?

— Arra, hogy elkészítsék a húst a főzéshez valenciai módra...

— És hogyan történik ez?

— *Benedító* a mészáros hozza a húst, beteszik egy vízzel telt edénybe, egy ideig benne marad, azután ráteszi az öreg *Sancha* erre a nagy deszkára, sőt hint rá, azután ott marad, majd újra leöntik vízzel és csak azután szabad főzni. *Valenciában* ugyanis ez a szokás.

Fray Balthazar szerzetes most már ép eleget tudott és feloldotta a dajkát bűnei alól.

(Folyt. köv.)

Apró hirdetések

A BUDAKEZSI ORTH. HITKÖZSÉG feltétlenül erkölcsös, jó modoru 30-40 év közötti vallásos metszőt sürgősen keres. Személyes jelentkezés Schlänger elnöknel, Budakeszin.

SUCHE für ein schönes Mädchen, Tochter eines Talmidchochom, einen frommen Bochür zwischen 26-30 Jahren. Mitgift: ein eigenes Haus mit lebensfähigem Geschäfte in einem Provinzort. Mit Rückporto verheiraten gefl. Anträge möge man unterm Chiffre „Masl“ an die Bratislavaer Adm.: „Müller Ignác, Bratislava, Edlov-dvor“ einsenden.

LÖWINGER SÁMUEL Kaba. Házasságközvetítő. Eredmény biztos. Válaszbélyeg kérétek.

HUSZONNÉGY év óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi út 57/b. Telefon. Cég nélküli levelezés.

MEISELS házasságokat legdiszkrétebben közvetít. Táliszszövöde, könyvkereskedés, Rombach-utca 8. (A Rombach templommal szemben.)

HÁZASSÁGOKAT eredményesen és diszkréten intéz: Kornfeld Dávid (a hírneves néhai makói pap fia) Bpest, VII., Dob utca 10. II. 40. Válaszbélyeg.

PARÁDFÜRDŐI VENDÉGEK orth. kóser kosztot kaphatnak nálam. Izsák Manó Reesk.

NAGYON KÉRNÉM a k. hittestvéreket, hogy segítsenek rajtam. *Arva bócher vagyonok* és tanulni akarok. „Mieve gdajlo“ jellegére a kiadóba.

EGYEDÜLÁLLÓ vallásos 50 éves férfi sameszállást keres, esetleg gyermekek chymis-rasi stb. tanítását is elvállalja. „Chósiu“ jelige.

ORTH. házban, gyermekszertető, háztartásban, varrásban jártas urileány állást keres. „Megbízható“ jellegére.

2-3 GYEREKHEZ mint nevelő nő elmenne egy vallásos zsidőleány, aki varmi és házi dolgot is tud. Fizetési igénye a legszerűsebb. Cim válaszlappal a kiadóban.

PIACI ÁRUSÍTÁSHOZ, biztos megélhetés, kis tőkével pénzes társnót keresek. Szerényi I., Pesterzsébet, Patak-utca 5.

HÖLGY RÉSZÉRE szép butorozott szoba, házaspárnál olcsón kiadó. Megtekinthető d. e. 10-12 óra között. Csillag, Eötvös utca 33. III. 20.

TELJES ELLÁTÁST kaphat orth. kántornál egyedülálló ur. Szíves megkeresést „kellemes hely“ jellegére kiadóba kérem.

KÖZÉPKORU orth. öz. asszony házvezetői állást keres kisebb családhoz. Érdeklődés „Varni tud“ jellegére a kiadóba.

NYARALÁSRA vállalom 10 éven felüli gyermekeket. Teljes ellátás, kitűnő házi koszt. Bernáth Áron, Balatonszemes.

FÉRJHEZ MENNE vidéki jóforgalmu fűszerüzlet önálló tulajdonosnője. 38 év körüli szombattartó komoly *uriember* (lehet özvegy is) ajánlatát „Komoly ajánlat“ jellegére a kiadóba kérem.

JÓ HÁZBÓL való 16 éves orth. fiu szücs, textil vagy más szakmát kitanulna. Öz. Weinberger Mendelne, Budapest, VII., Király utca 21. II. em. 41.

UJSÁGÁRUSÍTÓ családjára kéri a jószívű emberek támogatását. Leitner Józsefné, Bpest, Szt. László ut 91.

18 ÉVES vallásos jó családból való urileány elmenne nyaralóba 1-2 gyermek mellé játszópajtásnak. „Orthodox, gyermekszertető“ jelige.

KÜLÖNBEJÁRATU nagyon szép butorozott szoba 1-2 személynek, esetleg lakótársnőnek jutányosan kiadó. Andrássy ut 64. I. 11.

PERFEKT fiatal varrónő nyaralásért fél napi varrást vállal. Ajánlatok: Csillag, Bpest, VI., Eötvös utca 31. fszt. kérétek.

TÖNKREMENT szigoruan orth. asszony bármilyen állást elfogadna. Cim válaszlapon a kiadóban.

ÜGYES fiatal leány, üzleti, vagy hasonló állásba elhelyezkedne. Cim válaszlapon a kiadóban.

Uj rejtvény

Közlök: Adler Lázár (Komárom). Steinmetz Hermann (Pöstyén)

7	bájeval kapcsolatban
7	minden este mondjuk
7	számértékben 14

A megfejtést a jobb-és baloldal adja.

HOLLÄNDER ADOLF
Szombathely,
Telefon: 587.
Kisfaludy Sándor utca 2

Bélyeggyár-vésnökiség
Irógép kereskedés és javítóüzem

Uj és használt írógépek eladása
Egyedüli orth. szombattartó cég e szakmában. Kérjen ajánlatot!

Felölös szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

SPRINGER NYOMDAI MŰINTÉZET.
Budapest, VII., Bethlen-utca 33.

kozmetikai intézete: Hajszálok kiirtása arcról, karról, szépségápolás, helyisoványítás legmodernebb alapon, szemölcsirtás, hám lasztások. (Díjtalan tanácsadás) „MIRACLE“ hajeltávolítószert küldése utasítással: Budapest, VI., Andrássy ut 38. (Párizsi Áruházal szemben) Tel.: 15-7-98. Kérjen prospektust!

Legolcsóbb bevásárlási forrás!
Seidner Lipót posztó, divatszövet és szabókellékek áruháza.
Budapest, VI., Király utca 58. szám.
Bilárd-, játékasztal- és íróasztal posztók. Ebed- és dekoráció filcek. Tel: 24-0 85. Alapítva 1900-ban

Sirkövek legolcsóbban bel- és külföldi márványból saját villanyerőre berendezett telephelyen kaphatók.
Mózes Testvérek, X., Kozma-u. 5. Uj izr. temetővel szemben
Telefon: Kőbánya 75-56

Egyedüli szombattartó dobozgyár
Rottenberg A.
Telefon: 38-0-83. Dob-utca 37. szám.

Pollák Sarolta

אלגעינינע יידישע צייטונג

כ"ה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP UCCA 10.
Telefon: J. 42-5-90. Csekkszám: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ (Külföldre 25 P.)

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Mindenki a gátra!

Közleg a *Matan Tajró* szent ünnepe. És minden zsidó lelkét a kinyilatkoztatás magasztos ünnepeinek áhítatos csendje szállja meg. Ezen ünnepi hangulatba, ebbe a meghitt cseulbe egy szirénahang, a jesivák vészkiáltása, vezető rabbijaink megremlyítő felhívása sikolt bele.

Szonoru hírek érkeznek a jesivák-ból, a nyomor és veszély megdöbentő képét tárják elénk és a bócherek százaikat jajszavától visszhangzanak. Nélkülözés, koplalás, nyomor és kétségbeesés ütötte fel tanyáját a jesivákban, a bócherek szülei csak igen kis mértékben, de azok zöme egyáltalán nem tudja támogatni őket. És sajnos, nem egy a jesivanövendékek közül, megunva a nélkülözést és koplalást abhahagyja a tanulást.

A kétségbeesés vészkiáltása hallatszik a jesivák-ból, a zsidóság eme évezredes végvárainak falai repedeznek...

Hitünk jövőjéért őszintén aggódó és sorsát szíven viselő nagy rabbijaink és bölcs vezetőink megkongatták a vészharangot. *Frankl Adolf felsőházi tag, a Központi Iroda elnöke, a mádi, debreceni, győri, kispárdai, nagyküllői, nyírbátori és ujfehértői főbbik felhívással fordulnak a rab-bikhoz és a zsidó közönséghez. Éb-resztőt, megrázó riadót intéznek minden érző zsidóhoz a jesivák megmen-téséért és teljes erővel, szívből jövő és szívhez szóló szavakkal szállnak sikra a „Tomché Jesivósz Sabosz“ ezévi különös sikere érdekében. I'ten dicsősége, a zsidóság jövője, a Tóra megmentése végett kérnek, könyörög-nek, esedeznek...*

A vallásos zsidó ifjuság veszélyben van. Szemünk előtt ragadják el az eltávolodásnak és pusztításnak különböző áramlatai. *Drága és veszélyben forgó kincsünk egyedüli mentővára a jesiva. Az ott nevelkedett ifjuból lesz a zsidóság hű zászlóhordozója, az van hivatva, a hamisítatlan hitet a jövő nemzedék részére átmenteni. A jesiva ifja nem sodródik bele a világszerte dühöngő elidegenedés áramlatába.*

Mentsük meg gyermekeink ezen mentősvárát,
mentsük meg, ami még menthető!

Lehetővé kell tennünk, hogy az „Országos Tomché Jesivósz“ eme sulyos időkben is folytathassa eddigi áldásos munkáját. A T. J. munkájának nem szabad fennakadást szenvednie. A *Sabosz Bamidbor ország-szerte vallástörvényyszerű minhogját, a „Tomché Jesivósz Sabosz“-t esidén mindenhol még intenzívebben kell rendezni. Mindenkinek az egész országban részt kell vennie a mentési munkában. És a faluk egyes zsidóinak is erősen részt kell ebben venni, a jesivák nyomora megkivánja, hogy a hitközségek vezetői ezeket is felkeres-sék. Senkinek sem szabad kimaradnia!*

A jelen szomorúsága és vigasztalhatatlansága közepette egyetlen vigaszszugár, egyetlen reménységünk az ifjuság, a zsidó jövő sorsának, letéteményese, ez az ifjuság, *bonójich* akinek ma még gyenge keze arra van hivatva, hogy majdan, mint *bajnójich* ujjáépítse a zsidóság háromezer éves épületét, amelyet az utóbbi évek vi-hara erősen megrongált. És ma ezen minden időben legdrágább kincsünk: a zsidó ifju, ha lehet még drágább, még értékesebb lett, nevelése, irányí-tása sokszorozódottan fontosabb lett, mint bármikor volt.

A vallásos zsidó ifjuság veszélyben van. Szemünk előtt ragadják el az eltávolodásnak és pusztításnak különböző áramlatai. *Drága és veszélyben forgó kincsünk egyedüli mentővára a jesiva. Az ott nevelkedett ifjuból lesz a zsidóság hű zászlóhordozója, az van hivatva, a hamisítatlan hitet a jövő nemzedék részére átmenteni. A jesiva ifja nem sodródik bele a világszerte dühöngő elidegenedés áramlatába.*

Mentsük meg gyermekeink ezen mentősvárát,
mentsük meg, ami még menthető!

gyermekünk lelkét és életét. Akié az ifjuság, azé a jövő.

Ma kétszeresen fontos, hogy az ifjuságot lelkileg és testileg megedzve engedjük az élet utjaira és ne kitéhezzen, leromlottan támolyogjon ide-oda.

A jesivanál nem szabad leé-pítenünk.

Nem szabad ott takarékoskodnunk, ahol a legtöbbet veszthetünk. Vallásos nevelés jesiva nélkül lehetetlen. A zsidó ifjura, az elkövetkező generációra sulyos, nehéz feladatok egész sora vár, küzdelmes nagy problémák megoldása az ő feladata. Mindehez csak a jesiva vérteti fel kellően ifju-ságunkat. És vajjon ki merné vállalni a felelősséget, majd azért, ha meg-fosztanók őt a legaclosabb fegyver-zettől, a Tórától, amely a multban minden küzdelemre megedzette és sérthetetlen vértettel ellátta a jövő harcai elé? Ki merné vállalni a sulyos felelősséget az elveszett lelkekért, a mulasztásunk által a jesivat otthagyni kénytelen ifjakért? Nem! Zsidó ember ezt nyugodt lelkiismerettel nem vál-lalhatja!

Sabosz Bamidborkor nyílik meg a *Tomché Jesivósz*-hét, amely hivatva van arra, hogy felhívja a zsidóság figyelmét a jesivák sulyos problémá-jára. Bizton hisszük, hogy tekintettel a jesivák katasztrófális helyzetére, az idei T. J.-hétnek a tavalyinál nagyobb sikere lesz és az egész zsidó társadal-mat serkenteni fogja, hogy tovább ha-ladjon azon az uton, amelyen a T. J.-t hosszú évek kitartó és eredményes munkájában támogatta.

Nem lehet habozni! Nem szabad késlekedni! *Mindenki a gátra, mur-kához!* A zsidó jövő biztosításáért!